

Valtion liikuntaneuvoston lausunto luonnoksesta valtioneuvoston maaseutupoliittiseksi selonteoksi eduskunnalle

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/30583/2023

Maa- ja metsätalousministeriö pyytää kommentteja (Lausuntopalvelu.fi 5.6.2025) luonnokseen maaseutupoliittisesta selonteosta, joka annetaan eduskunnalle nyt kolmatta kertaa. Selonteossa kuvataan Suomen maaseutualueiden- ja maaseutumaisten saaristoalueiden (jäljempänä maaseutualueiden) nykytilaa ja muutostekijöitä, määritellään pitkän aikavälin maaseutuvision ja poikkihallinnolliset tavoitteet ja kehittämissuositukset maaseutualueiden elinvoiman uudistamiselle pitkällä aikavälillä. Selonteolla vahvistetaan hallitusohjelman tavoitteiden toteuttamista täydentämällä maaseutualueiden tilannekuvalla muita selontekoja ja kansallisia strategioita sekä ohjelmia.

Valtion liikuntaneuvosto kiittää, että maaseutupoliittisessa selontekoluonnoksessa on tunnistettu fyysisen toimintakyvyn tärkeys sekä väestön liikkumattomuus maaseutualueiden elinvoimaisuuteen ja tulevaisuuteen vaikuttavina tekijöinä. Myös erilaiset liikuntapalvelut ja -mahdollisuudet on tunnistettu selontekoluonnoksessa useassa kohtaa yhtenä maaseutujen palveluista.

Selontekoluonnoksessa on myös tunnistettu, että maaseutuväestön liikkumattomuuteen on haettava ratkaisuja laaja-alaisessa yhteistyössä eri toimijoiden, kuten yhdistysten, vapaaehtoistoimijoiden, seurakuntien, alueellisten järjestöjen, kuntien ja alueiden kanssa.

Selontekoluonnos sisältää viisi tavoitetta ja 24 kehittämissuositusta maaseutualueiden elinvoiman uudistamiselle pitkällä aikavälillä. Tavoitteet ja kehittämissuositukset on koottu poikkihallinnollisessa yhteistyössä.

Valtion liikuntaneuvosto nostaa esiin, että selontekoluonnoksen tavoitteissa ja kehittämissuosituksissa ei esitetä riittäviä tavoitteita, suosituksia ja toimia maaseutualueiden väestön fyysisen toimintakyvyn ja liikkumisen edistämiseksi.

Väestön liian vähäinen fyysinen aktiivisuus on yksi suomalaisen ja koko länsimaisen yhteiskunnan keskeisimmistä haasteista, joka koskee niin kaupungeissa kuin maaseudulla asuvia. Suomessa lapsista ja nuorista noin kolmannes, työikäisistä noin neljännes ja ikäihmisistä alle viidennes täyttää liikkumissuositukset ja liikkuu terveytensä kannalta riittävästi¹. Suurin osa lasten ja nuorten sekä aikuisväestön valvellaoloajasta kuluu paikallaan istuen tai makuulla.²

Huolta herättää myös väestön fyysinen toimintakyky, jossa on merkittäviä eroja kaupunkien ja maaseudun välillä. Kaupunkimaisissa kunnissa lasten ja nuorten toimintakyky on selkeästi parempi kuin maaseutumaisissa kunnissa. Esimerkiksi vuonna 2024 maaseutumaisissa kunnissa alhainen toimintakyky oli 50 prosentilla 8.-luokkalaisista tytöistä, kun kaupunkimaisissa kunnissa näin oli 42 prosentilla. Vuoteen 2023 verrattuna maaseutumaisissa kunnissa asuvien 8.-luokkalaisten tyttöjen tilanne oli heikentynyt, kun taas tiheimmin asutuilla alueilla ei ollut tapahtunut muutoksia.³

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman tavoitteena on kääntää liikkuminen kasvuun jokaisessa ikäryhmässä. Tavoite edellyttää poikkihallinnollisia, monen eri hallinnonalan samansuuntaisia toimenpiteitä.

Hallitusohjelman tavoitteena on myös, että *”suomalainen maaseutu, maatalous ja metsät turvaavat kansalaisten hyvinvointia ja ovat koko yhteiskunnan peruspilareita”*. Hallitusohjelman mukaan *”mahdollisuudet hyvään elämään, sen rakentamiseen ja kannattavaan yritystoimintaan maaseudulla edellyttävät toimia, jotka pohjautuvat alueiden vahvuuksiin ja ihmisten tarpeisiin”*.

Valtion liikuntaneuvosto esittää, että hallitusohjelman tavoitteiden mukaisesti maaseutupoliittisen selonteon tavoitteisiin nostetaan esiin hyvinvoinnin edistäminen maaseudulla, kuten muutetaan tavoite *”Voimistetaan toimintaedellytyksiä, luottamusta ja tulevaisuuskoodia”* muotoon *”Voimistetaan toimintaedellytyksiä, hyvinvointia, luottamusta ja tulevaisuuskoodia”*.

Lisäksi valtion liikuntaneuvosto esittää, että maaseutupoliittisen selonteon yhdeksi kehittämissuosituksiksi lisätään ”Hyvinvoinnin, terveyden ja toimintakyvyn edistäminen maaseutualueilla” (sisältäen aktiivisen liikkumisen ja liikunnan edistämisen).

Maaseudulla asuvien fyysisen toimintakyvyn, liikkumisen ja liikunnan harrastamisen edistämässä erityisen tärkeää on kehittää arjen sekä koulun, työn ja harrastamisen yhteensovittamista, maaseudun liikkumisen ja liikunnan harrastamisen olosuhteita (sis. kävely ja pyörätiet), kuljetuspalveluita ja verkko-yhteyksiä, liikuntapalveluiden tarjontaa sekä kolmannen sektorin toimintaedellytyksiä. Tärkeää on lisätä myös muiden kuin liikunta-alan toimijoiden järjestämiä liikuntatilaisuuksia maaseudulla sekä laajentaa Harrastamisen Suomen malli kaikkiin kuntiin ja kouluihin, jolloin harrastamista voidaan tarjota yhä enemmän koulupäivän yhteydessä.

Timo Heinonen
puheenjohtaja
valtion liikuntaneuvosto

Toni Piispanen
pääsihteeri
valtion liikuntaneuvosto

*Valtion liikuntaneuvoston liikuntalaissa (390/2015) määriteltynä tehtävänä on käsitellä liikunnan kannalta laajakan-
toisia ja periaatteellisesti tärkeitä asioita ja erityisesti arvioida valtionhallinnon toimenpiteiden vaikutuksia liikunnan
alueella, tehdä aloitteita ja esityksiä liikunnan kehittämiseksi sekä antaa lausuntoja toimialansa liikuntamäärärahojen
käytöstä.*

Lähteet

¹ Kokko, S. & Hämylä, R. (toim.) 2025. Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa – LIITU-tutkimuksen tuloksia 2024. Valtion liikuntaneuvoston julkaisuja 2025:1. JA Liikuntaraportti. Suomalaisten mitattu liikkuminen, paikallaanolo ja fyysinen kunto 2018–2022. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2022:33. SEKÄ lisäanalyysi UKK-instituutti 14.4.2023.

² Kokko, S. & Hämylä, R. (toim.) 2025. Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa – LIITU-tutkimuksen tuloksia 2024. SEKÄ Liikuntaraportti. Suomalaisten mitattu liikkuminen, paikallaanolo ja fyysinen kunto 2018–2022. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2022:33.

³ Move! 2024: Lasten fyysisen toimintakyvyn myönteinen kehitys jatkunut. Valtion liikuntaneuvoston, opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen tiedote 5.12.2024.